

ARHIVSKA DJELATNOST U BIBLIOTEČNO-INFORMACIJSKOM SISTEMU

U okviru Dana Nacionalne i sveučilišne biblioteke, 15. i 16. prosinca 1980, održano je savjetovanje o temi »Bibliotečno-informacijski sistem u znanstveno-istraživačkoj djelatnosti«.

Uvodni referat održao je J. Stipanov, pod naslovom »Metodološki pristup izgradnji mreže bibliotečno-informacijskog sistema znanstveno-istraživačke djelatnosti SR Hrvatske«. Osnovni problem i uzrok radi kojeg se pristupilo osnivanju bibliotečno-informacijskog sistema je nepovezanost i neorganiziranost oko 150 bibliotečno-informacijskih jedinica (unutar tih 150 bibliotečno-informacijskih jedinica, osim čitavog niza centara za dokumentaciju, centara za orijentaciju i razmjenu, te informacijskih centara, nalaze se i specijalne biblioteke, među kojima i biblioteka Arhiva Hrvatske u Zagrebu, koja je sada locirana na tri mjesta), te njihova nekoordiniranost u djelovanju razini rada. Upravo zbog toga javila su se mnoga »bijela polja«, tj. nepokriivenost u odnosu na informacijske zahtjeve. Na temelju ankete po INDOK službama i bibliotekama ustanovljeno je da biblioteke u ostalim sveučilišnim centrima nisu još spremne da se uključe u taj sistem; o razmjeni informacija ili publikacija na xerox-kopiji ili mikrofilmu ne može se govoriti jer samo riječka biblioteka posjeduje aparat za xerografiranje.

Dakle, cilj sistema nije u tome da poveže sadašnje nepovezane INDOK centre i službe koje su odvojeno nastajale i djelovale, nego da se postignu dogovoreni ciljevi i zadaci u odnosu na razvoj informacijskog sistema u SRH, te zatim u cijeloj Jugoslaviji; tek potom se može razmišljati i o širem povezivanju.

Drugog dana savjetovanja D. Deželić, N. Pravdić i N. Tudor-Šivović govorili su o povijesnom razvoju i pregledu bibliotečno-informacijskog sistema, te o zadacima Referalnog centra (RC) i Informativno referalnog centra u opremi za obradu informacija (IRCIHE), koji su zacrtani i u okviru Generalnog informacijskog programa (GIP ili UNISIST II).

Za historičare bila je osobito interesantna posljedepodneva diskusija M. Gross, u kojoj je ona inzistirala na ravnopravnosti svih znanosti i istakla da ne postoje više i manje važne; tj. ne može se znanstveno opravdati razmišljanje o tome čije će se baze osnivati, a čije neće. Naime, u okviru Studijske biblioteke (SB) predviđeno je 14 baza, od kojih je 7 već osnovano a dvije su u priremi. Među njima se ne nalazi baza za historiju, radi čega se M. Gross založila da se ponovo razmotri pismeni prijedlog grupe historičara »Osnivanje baze za historiju« od 24. ožujka 1980, koji su potpisali M. Gross, I. Karaman, J. Adamček, I. Jelić i R. Kolarević-Kovačić. M. Gross ističe kako dugogodišnje iskustvo pokazuje da među najredovitije korisnike NSB ulaze historičari i oni koji su zainteresirani za povijest. To su bili u vrijeme kada je ona bila samo spremište dragocjene nacionalne baštine, a bit će i sada

kada počinje izgradnja informacijskih baza kao bibliotečno-informacijskih jedinica Studijske biblioteke i u buduće. Izuzetnu društvenu i znanstvenu opravdanost zahtjeva da se osnuje i baza za historiju, M. Gross potkrepljuje ovim argumentima: 1. potreban je kontinuitet sa starom djelatnosti NSB koja sada može dobiti neusporedivo važniju i efikasniju društvenu funkciju s obzirom na nove mogućnosti aktivnog informiranja svih društvenih razina; 2. svaka društvena i prirodna znanost ima nužno svoj povijesni aspekt, svoju »retrospektivu«, — kaže M. Gross — pa se do solidnih znanstvenih rezultata i informacija za društvenu djelatnost ne može doći isključivo poznavanjem struktura određene zbilje bez obraćanja pažnje na njihovu genezu; 3. baza za historiju ima svoje opravdanje i sa »znanosnog« gledišta (pojam koji u terminologiji organizatora Studijske biblioteke znači komuniciranje s ne-stručnjacima). Aktivno informiranje i lak pristup izvorima obavijesti zacijelo će pozitivno utjecati na realan i što manje ideologiziran odnos prema prošlosti, a samim tim i prema sadašnjim problemima.

Tom bi se bazom mogli koristiti već u sadašnjem trenutku: historijske institucije; historijski instituti, Arhiv Hrvatske, historijski arhivi, raznovrsni muzeji, odsjeci za povijest na fakultetima, institucije koje se bave historijom prirodnih znanosti, specijalne historijske i ostale biblioteke; nehistorijske institucije: RTV, štampa, Leksikografski zavod, institucije raznih društvenih i prirodnih znanosti; korisnici u procesu odgoja i obrazovanja; studenti historije, prava, politike, ekonomije na redovnom i postdiplomskom studiju, nastavnici u praksi i u permanentnom obrazovanju, učenici usmjerenog obrazovanja i osnovnih škola; istraživači: pojedinci i timovi koji rade na projektima; zainteresirani nestručnjaci; brojne manifestacije historijskog značaja. Ovdje treba navesti i funkcije buduće baze za historiju prema zamisli grupe historičara: evidentiranje postojeće građe; početna organizacija sustavnog aktivnog informiranja o činjenicama koje će se utvrditi kao »udarne« za daljnje kretanje; koordinacija dinamike i racionalizacije nabavne politike NSB i historijskih biblioteka s gledišta osnovnih potreba historijske znanosti i njene društvene funkcije; postavljanje redovne komunikacije s bankama podataka u inozemstvu; rješavanje pitanja o obrazovanju historičara-bibliotekara.

Na temelju takva stajališta, zatim na temelju mogućih baza i navedenih funkcija baze za historiju, smatram da bi u okviru djelatnosti Arhiva Hrvatske trebala biti pripremljena i baza za historiju u koju bi bile uključene i sve raspoložive evidencije o arhivskoj građi u zemlji i inozemstvu kao povijesnim izvorima, naročito za povijest naroda i narodnosti SRH (uključujući i povijest znanosti), zajedno s bibliografijom za nacionalnu povijest i pomoćne povijesne znanosti.

Mislim da tako osnovana baza, uz već formiran sistem informiranja, može i mora preuzeti na sebe obaveze koje su time zadane, a potom se uključiti u Bibliotečno-informacijski sistem.

Damir Zagotta

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Ivan KAMPUŠ
Bernard STULLI
Jaroslav ŠIDAK

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Jaroslav ŠIDAK

KOREKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva: Savez povijesnih društava Hrvatske,
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Časopis izlazi jednom godišnje

Pretpiate i narudžbe šalžite na adresu: Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb,
Krčka 1

Cijena ovog broja iznosi 500 din.

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad
SRH — VII.

Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — rujan, 1982.